

Bekämpa kvacksalveriet!

Det moderna kvacksalveriet inom hälsovården är en företeelse som rider på den anti-intellektualism som Föreningen Vetenskap och Folkbildning motarbetar. I mitt dagliga arbete som läkare ser jag av och till upprörande exempel på vilka följder dagens kvacksalveri kan få för enskilda patienter. Ibland är det ett helt skrupulöst geschäft som drabbar människor obotligt sjuka i t ex en tumörsjukdom.

Skador

De skador som kvacksalvare åsamkar är medicinska, psykologiska och ekonomiska. Medicinskt drabbas den som utsätts för kvacksalveri på två sätt; dels genom de biverkningar som kvacksalvarens terapi orsakar dels genom att en verksam terapi som den etablerade sjukvården kan erbjuda försenas eller förhindras. Det mest konkreta exemplet på skador kanske är när kotknackare ger sig på människor med en tumör i skelettet och därigenom orsakar en bestående förlamning. Mer smygande är det när ämnen som visar sig vara cancer-framkallande säljs som naturmedel. När det gäller försening av verksam terapi är det mest tragiska jag stött på cancer-patienter som dör i sin sjukdom och som kommit alldeles för sent till den etablerade vården pga terapi med ett naturmedel.

Psykologiskt skadar naturmedlet genom att binda patienten till en ofta oseriös "terapeut" och genom att ständigt nära orealistiska förhoppningar. När det gäller obotligt sjuka patienter kan detta stärka en icke ändamålsenlig förträngning av sjukdomen. De sista 1 - 4 åren kanske blir ett ständigt sökande efter nya undermedel istället för en meningsfull tid i gemenskap med anhöriga och vänner. Kvacksalveriet och propagandan kring det hela kanske gör att patienten inte kan skapa en förtroendefull kontakt med läka-

re och sjuksköterskor inom den etablerade vården. Allt detta leder till ångest och frustration hos patienten och till psykologiska sår hos de anhöriga då patienten avlidit. Man fick aldrig tid eller möjlighet att "prata färdigt", att avsluta sin relation på ett medvetet sätt. Ekonomiskt kan intagande av naturmedel ställa till stora skador. Mistel-preparatet Helixor marknadsförs nu på ett synnerligen effektivt sätt av Göteborgsfirman Medic Herb AB. Det är dyrt och det har hänt att anhöriga har skulder på 50 000 då en patient avlidit. Dessa pengar kunde den sjuke istället t ex använt till resor tillsammans med någon kär anhörig.

Moteld

Jag har gått med i Föreningen Vetenskap och Folkbildning då jag tycker att stadgarnas målsättning väl rymmer med ett motarbetande av det moderna kvacksalveriet. Jag hoppas således på en plattform i föreningen för att på ett samhälleligt plan kunna anlägga moteld till Medic Herb AB och liknande firmor. Arbetet bör väl huvudsakligen inriktas sig på att "folkbilda" allmänheten så att en attitydförändring sker. Man bör enligt min mening även arbeta för att ändra den lagstiftning som kom för några år sedan och som reglerar injektion av överksamma medel. Andan i lagen, att gå varsamt fram mot de som använder medel av typ THX eller Iscador, är riktig. Vissa syften har uppnåtts; t ex så uppmärksammas problemen med överksamma medel nu mer inom den etablerade sjukvården än tidigare. Vidare accepterar allmänheten lättare att THX är förbjudet därför att det växer bakterier i preparatet än att det är förbjudet därför att det inte är testat som läkemedel. När det gäller antalet människor som tar överksamma medel tror jag dock att lagen motverkat sitt eget syfte. (Några siffror på detta finns, mig

veterligt, inte ännu.) Man underskattade kombinationen av dagens anti-intellektualism, människans orealistiska förhoppning om ett evigt liv och modern marknadsföring.

Den övervakande funktionen av naturmedlen bör nog läggas på livsmedelsverket istället för Socialstyrelsen. De överksamma naturmedlen får nu ett oförtjänt gratisrenomme eftersom Socialstyrelsen även övervakar försäljningen av verksamma läkemedel.

Jag tror att Föreningen Vetenskap och Folkbildning är ett bättre forum än t ex läkarförbundet eller kanske t om Socialstyrelsen för att agera i dessa frågor. Beskyllningar om att man skyddar egna "skråintressen" mot den "anti-auktoritära" hälsovårdsrelsen kan knappast riktas mot föreningen. Detta är således en vädjan om stöd för denna sak. Kan föreningen bli en plattform i detta arbete? Tycker även Ni som arbetar inom andra sektorer av samhället att det medicinska kvacksalveriet är ett problem?

Psykologiskt problem

För att undvika alla missförstånd vill jag starkt understryka att när en patient väl har börjat med ett naturmedel så har det hela övergått från att vara ett samhällsproblem till ett psykologiskt problem. Det är min skyldighet som läkare att ta hand om varje enskild patient på det för honom bästa sättet. Man måste således i varje enskilt fall bedöma sjukdomens svårighet och sjukvårdens möjlighet till terapi, den sjukas personlighet och kunskaper, de anhörigas inställning och mycket annat innan man ens börjar diskutera hans naturmedelsterapi. Jag vill förändra samhällsklimatet så att jag och min patient inte hamnar i denna situation.

Jag har valt att illustrera texten ovan med svårt sjuka människor enbart därför att jag har

mest erfarenhet av detta. Kvacksalveriet t ex med försäljningen av naturmedel drabbar dock, som ni vet, även friska och lindrigt sjuka personer.

Tacksam således för stöd och synpunkter i detta arbete. Vad göra?

Gunnar Steineck

Reklambroschyr för Helixor.